

KIRGIZİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
3. DIŞ TİCARET	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kırgız Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Parlamberer Cumhuriyet
Nüfus	7 milyon
Dil	Kırgızca (resmi dil), Özbekçe, Rusça
Yüzölçümü	199 951 km ²
Başkent	Bişkek
Başlıca Şehirleri	Bişkek, Oş, Karakol, Celal Abad
Cumhurbaşkanı	Sadır Japarov
Para Birimi	Kırgızistan Somu

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi (AAOK), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü (OGAÖ), Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CICA), Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (EİT), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Avrasya Ekonomik Birliği (AvEB), Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO), Birleşmiş Milletler Endüstriyel Gelişme Örgütü (UNIDO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Uluslararası Enerji Ajansı, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı, BM Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP), Dünya Bankası, IMF, Avrupa Kalkınma ve İmar Bankası (EBRD), Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC), İslam Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Bağlantısızlar Örgütü (gözlemci), Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi

Coğrafi Konum

Orta Asya'nın kuzeydoğusunda yer alan, Kırgızistan'ın yüzölçümü, 199 951 km²'dir. %4,4'ü su olan Kırgızistan'ın yüzölçümünün, %5,3'ünü ormanlık alanlar, %54,1'ini tarımsal alanlar, %36,2'sini ise, diğer arazi oluşturmaktadır. Kuzeyinde Kazakistan, güneydoğu ve doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, batısında Özbekistan, güneybatısında Tacikistan ile komşu olan Kırgızistan'ın sınırlarının toplam uzunluğu 3 878 km'dir. Kırgızistan'ın Kazakistan ile sınır uzunluğu 1 051 km, Çin Halk Cumhuriyeti ile 858 km, Özbekistan ile 1 099 km ve Tacikistan ile ise, 870 km'dir. Kırgızistan'ın denize sınırı bulunmamaktadır. Kırgızistan'ın kuzeyi ile güneyi arasındaki uzaklık 454 km, doğu ile batısı arasındaki uzaklık ise 925 km'dir.

Kırgızistan geniş çukur alanlara, derin vadilere ve yüksek dağ sıralarına sahiptir. Ortalama rakım 2 750 m'dir. En yüksek nokta (Pobeda Tepesi), deniz seviyesinden 7 439 m, en alçak nokta ise, deniz seviyesinden 132 m yükseklikteki Kara Darya'dır. Toplam alanın %94'ünden fazlasının deniz seviyesinden yüksekliği 1 000 m'yi aşar ve toplam yüzölçümünün yaklaşık %40'ı 3 000 m'den yüksektir. Kırgızistan'ın nüfusunun neredeyse tamamı 1 800 m'den daha yüksekte yaşamaktadır.

Doğu batı istikametinde 2 000 km uzunluğunda ve 400 km genişliğinde bir kara kitlesi olan Tanrı Dağları'nın yaklaşık üçte ikisi Kırgızistan toprakları içinde yer almaktadır. Tanrı Dağları doğu, batı, kuzey, güney ve orta kısımlar olmak üzere, beş bölümde ele alınabilir.

Tanrı Dağları'nın orta kesimlerinde yer alan Terskey Ala Dağı, Kırgız Sırtları, Batal Kokşaal Dağı ve Akşırak Kuyluğu ile Güney İngilçek ve Kayında buzulları özellikle dağcılık açısından oldukça önemlidir. Güney İngilçek Buzulu Çin ve Kazakistan sınırı arasında yer almakta olup, 62 km uzunluğu, 3,5 km genişliği ve 200 m kalınlığıyla dünyanın en büyük buzullarından biridir. Bölgede 7 000 m'yi aşan iki zirve (Tengri ve Pobeda), 6 000 m'yi aşan 23 zirve ve 5 000 m'yi aşan 80 zirve bulunmaktadır.

Kırgızistan'ın güneyinde yer alan Pamir Dağları'nda iklim genel olarak Tanrı Dağları'ndaki iklime benzemekle beraber daha durağan ve daha az nemlidir. Zaalaya, Türkistan ve Alay Dağları'nda bulunan zirveler özellikle dağcılık açısından önemlidir.

Ülkede genel olarak büyüklü küçüklü yaklaşık 40 000 dere ve ırmak bulunmaktadır. Kırgızistan'ın en önemli nehirleri; Narın (535 km), Çuy (221 km) ve Çatkal (205 km)'dir. Kırgız Cumhuriyeti'nde 1 923 adet göl bulunmakta ve kapladıkları alan 6 836 km²'ye ulaşmaktadır. Issık Göl (6 236 km²), Son Göl (275 km²) ve Çatır Göl (175 km²) Kırgızistan'ın en büyük gölleridir. Bunlardan en önemlisi, aynı zamanda dünyanın en büyük ikinci krater gölü olan Issık Göl'dür. 668 m derinliği ile dünyanın en derin göllerinden biri olan Issık Göl'ün kuzey ve güney kıyıları, bu kıyılara paralel uzanan Tanrı Dağları tarafından çevrelenmiştir ve bu dağlardan gelen 80 civarında irili ufaklı ırmak göle akmaktadır. Issık Göl'ün biraz tuzlu olan suyu en soğuk havalarda bile donmaz. Issık Göl sahip bulunduğu büyük su hacmiyle çevresinin iklimini de büyük ölçüde etkiler. Çevresi karla kaplı olduğu halde, kışın bölgede ılıman bir iklim hüküm sürer. Yaz aylarında ise, Kırgızistan'ın diğer bölgelerinden daha serin ve daha az nemli olmasıyla, kaliteli kumsalı ve zengin bitki örtüsü ile turistik bir cazibe noktasıdır.

Kırgızistan'ın genel bitki örtüsünü orman, makilikler, bozkır, step, çayır ve su bitkileri oluşturur. Bitki örtüsünde görülen başlıca türler ise çam, ceviz, fıstık, huş ağacı, akağaç ve kavaktır. Güneybatı Tien Şan'da bulunan ceviz ormanı özel bir öneme sahiptir.

Ülke başkent ve 7 idari bölgeye (ile) ayrılmıştır. Başkent Bişkek'e özel bir statü verilmiştir. İller ve kapsadıkları şehirler şöyledir;

1. Başkent: Bişkek
2. Çuy ili: Kant, Karabalta, Tokmak
3. Issık – Göl ili: Karakol, Balıkçı, Çolponata
4. Narın ili: Narın
5. Talas ili: Talas
6. Celalabad ili: Celalabad, Maylısuu, Taşkömür, Kökyangak
7. Oş ili: Oş, Kızılkıya, Sülükta, Özgön, Karasuu
8. Batken ili: Çonkara, Haydarkan, Çek, Cahgijer

Siyasi ve İdari Yapı

Cogorku Keneş (Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi)

Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi-Kırgız Cumhuriyeti Parlamentosu, kendi yetkileri çerçevesinde yasama ve denetim fonksiyonlarını yerine getirmekte olup, toplam 90 milletvekilinden oluşmaktadır. Büyük Meclis daimi faaliyet gösteren, parti sistemine dayalı olarak seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. Partiler için %0,5 bölge barajı uygulanmaktadır. Milletvekili

seçimine 25 yaştan büyük ve seçime katılma hakkına sahip Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. Parlamento seçimleri 5 yılda bir yapılmaktadır.

Ayrıca, yine 5 yılda bir Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine, 35 yaşından büyük, 65 yaşından küçük, Kırgızca bilen, 15 yıl süre ile ülkede ikamet etmiş olan ve en az 50 bin seçmenin imzasını toplayabilen her Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. İki turlu yapılan seçimlerde, 1'inci turda katılan seçmenlerin %50'den fazlasının oyunu alan seçilmiş olur. Çoğunluğun sağlanamaması halinde 2'nci tura en çok oy alan iki aday katılır. Bu turda %50'nin üstünde oy toplayan aday seçilmiş olur.

Anayasaya göre yasalar Büyük Meclise sunulmaktadır. Büyük Meclis, yasa üzerinde değişiklikler yaptıktan sonra bir ay içinde Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın onayına sunmaktadır. Kırgız Cumhuriyetinde yürütme Hükümet tarafından yerine getirilir. Kırgız Cumhuriyeti Anayasası ile hükümete, Cumhurbaşkanı ve Parlamento'ya tanınan yasama ve denetim yetkisi dışındaki tüm devlet yönetimi konularında karar verme yetkisi tanınmış bulunmaktadır. Yürütme organları bakanlıklar, devlet hizmet başkanlıkları ve devlet ajans müdürlükleri olarak örgütlenmiştir. Başbakan, büyük meclisin onayı ile Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Bakanlar Kurulu başbakan, başbakan yardımcısı ve 14 bakandan oluşmaktadır.

Anayasaya göre Cumhurbaşkanı devlet organlarının koordinatörü durumundadır. Ancak Anayasa'da, yürütme ile ilgili olarak kararname çıkartma, iptal etme ve değişiklikler yapma yetkisi bulunması nedeniyle Cumhurbaşkanı yürütmenin nihai karar makamı niteliğini korumaktadır.

Devlet iktidarını temsil eden Cumhurbaşkanı, Anayasadan kaynaklanan geniş yetkilerle donatılmıştır. Devletin egemenliği ve dokunulmazlığına yönelik tedbirleri alır, savunma, devlet organlarının işleyişini ve koordinasyonunu sağlar, devletin iç ve dış siyasetini belirler, hükümet yapısını ve hükümet üyelerini tespit eder, Parlamento teklifi ile başbakanı onaylar, başbakan veya hükümetin istifası ile ilgili kararları alır, idari kuruluşların yöneticilerini atar.

Nüfus ve İstihdam

2024 yılında 7 milyon kişi ile dünyada 101. sırada yer alan Kırgızistan nüfusunun 2029 yılında 8 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun 1,3 milyonu Başkent Bişkek'te yaşamaktadır.

Nüfusun yaşlara göre dağılımı:

0-14 yaş: 30.39% (erkek 930,455/kadın 882,137)
15-24 yaş: 15.7% (erkek 475,915/kadın 460,604)
25-54 yaş: 40.02% (erkek 1,172,719/kadın 1,214,624)
55-64 yaş: 8.09% (erkek 210,994/kadın 271,480)
65 yaş ve üstü: 5.8% (erkek 132,134/kadın 213,835) (2020 tahmin)

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2024 yılında %9 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 16. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.

Dođal Kaynaklar

Bağımsızlık öncesi dönemde altın, kömür, uranyum ve antimon Kırgız Cumhuriyeti'nin madencilik sektörüne damgasını vurmuştur. Kırgızistan'da çok sayıda altın maden yatağı bulunmaktadır. Halihazırda, işletilen en büyük altın maden yatakları: Kumtor (104 tondan fazla altın rezervi bulunmaktadır), Ceruy ve Taldı-Bulak-Levoberejnıy, Makmal, Bozumçak, İştamberdı, Unkur-Taş, Tereksay'dır.

1996 yılında Tien Şan dağlarında Kumtor altın madeninin faaliyete geçmesiyle altın üretimi toplam sanayi üretiminin %40'ına ulaşmıştır. Mevcut rezervlerle Kumtor altın madeninin 2026 yılına kadar faaliyetine devam etmesi beklenmektedir. Kumtor Başkent Bişkek'in 350 kilometre güney doğusunda ve Çin sınırına 60 kilometre mesafede bulunmaktadır. Maden bugüne kadar yaklaşık 304 ton altın üretmiştir.

Altın madenciliği dışında madencilik sektörü gelişmemiştir. Özellikle kömür madenciliğinde yatırım yetersizliği gözlemlenmekte ve bu alandaki faaliyetler esas olarak devlet eliyle yürütölmektedir.

Uranyum madenciliği Minkuş, Aktuz, Kajısay ve Maylısu bölgelerinde verim düşüklüğü nedeniyle durmuş bulunmaktadır.

Diğer bölge ölkeleriyle karşılaştırıldığında, Kırgız Cumhuriyeti'nde petrol ve doğalgazın ekonomiye katkısı göz ardı edilebilir bir seviyede bulunmaktadır. 2020 yılında 1 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 116 öлке arasında 109. sıradadır. Ölkenin 2020 yılında ise 1 milyar feet³'lük doğalgaz üretimi gerçekteşmiştir. Kömür ve linyit üretimi ise 2,4 milyon ton olarak gerçekteşmiştir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar-milyar \$)	11,67	12,78	13,6	14,67	15,62	16,52	17,35	18,22
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	6,3	4,2	4,4	4,2	4	4	4	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar-Ş)	1 718	1 843	1 922	2 029	2 119	2 195	2 257	2 323
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	13,9	10,8	6,7	6,6	5,5	4,8	4	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-43,6	-30,4	-9,5	-8	-5,9	-5	-5	-5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	9	9	9	9	9	9	9	9
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	49,2	49,5	47,2	45,6	44,7	44,5	45	45,5

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Kırgızistan, büyük ölçüde altın ihracatına dayanan küçük ve gelişmekte olan bir ekonomidir. İşçi dövizleri, büyümenin önemli bir itici gücü ve önemli bir döviz kaynağıdır. Tacikistan'dan sonra bölgede, kişi başına düşen GSYİH'nın en düşük olduğu ikinci ülkedir.

Bağımsızlığın ardından Kırgızistan, yasal altyapının iyileştirilmesi ve arazi reformunun başlatılması gibi piyasa reformlarını hızla uygulamaya koymuştur. 1998 yılında Kırgızistan, Dünya Ticaret Örgütü'ne kabul edilen ilk Bağımsız Devletler Topluluğu ülkesi oldu. Hükümet, kamu kuruluşlarının çoğunu özelleştirdi. Bu reformlara rağmen, ülke 1990'ların başında üretimde ciddi bir düşüş yaşadı ve küresel mali kriz ve azalan petrol fiyatları Orta Asya'daki ekonomileri küçülttüğü için son yıllarda yine yavaş büyüme hızı ile karşı karşıya kalmıştır.

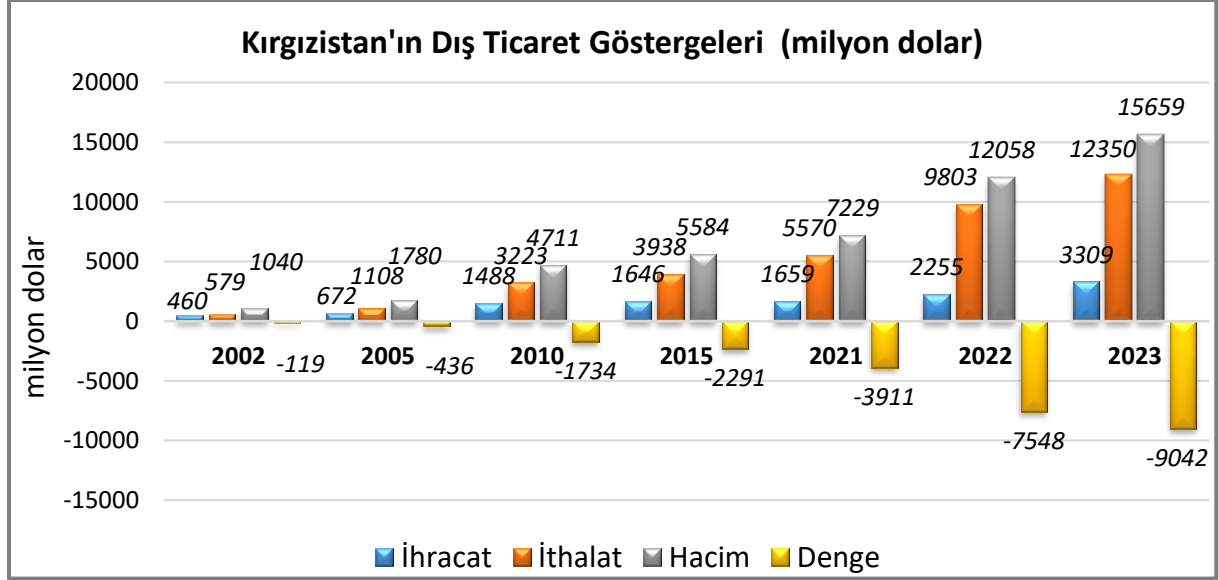
Tarım ve madencilik sektörleri eskiden beri güçlü olarak tanımlanan sektörlerdir. Bunların yanı sıra, inşaat ve enerji ile ulaştırma, ticaret ve catering gibi hizmet sektörü alanlarında da sağlıklı bir büyüme gözlemlenmektedir.

2023'te reel GSYİH büyüme oranı %4,2 olarak gerçekleşmiş olup, bu büyümeye ana katkıyı sanayi, hizmetler ve inşaat sektörleri sağlamıştır. İç tüketim, bütçe ve özel sektörün reel ücretlerindeki artış, tüketici kredilerindeki artış ve ülkeye net işçi dövizlerinin (Rusya ve Kazakistan'da çalışan Kırgız vatandaşların gelirleri ülkenin GSYİH'sinin %25'inden fazlasını oluşturmaktadır) girişindeki büyüme ile desteklenmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Kırgızistan'ın GSYİH büyüme oranının %4 seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

Kırgızistan'ın denize kıyısı olmaması ve ithalata bağımlılığı, Eski Sovyetler Birliği ülkeleri dışında ticaret ilişkilerini geliştirmesinde önemli bir engel teşkil etmiştir. 1997 yılından itibaren artan altın ihracatı sayesinde yenedünya pazarlarına ulaşılmış, ne var ki, altın ihracatında yoğunlaşılması da ihracatta ürün çeşitliliğinin gelişmesine engel olmuştur.

Kırgızistan'ın ihracatı 2023 yılında 3,3 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler İsviçre, Rusya, Kazakistan, Özbekistan ve BAE'dir. Ülkenin ihracatında Türkiye %4,5 pay ile 6. sıradadır.

Ülkenin 2023 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar ve bakır döküntü ve hurdalardır.

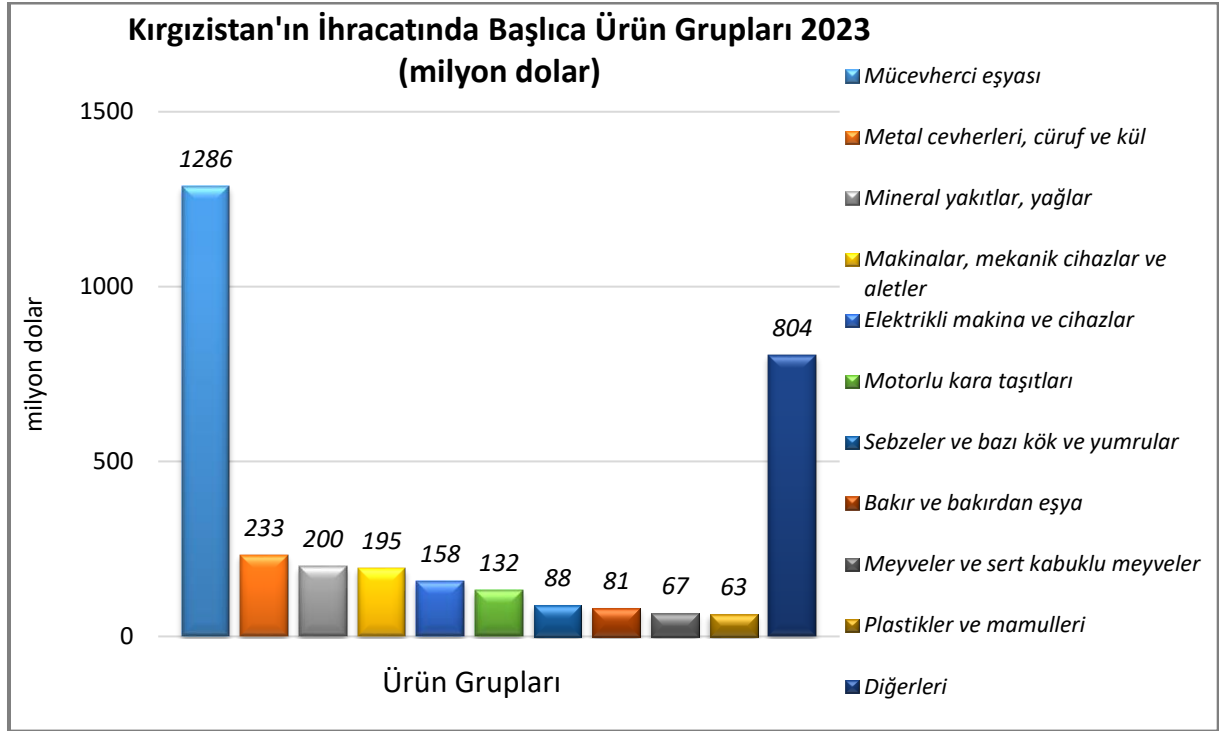
2023 yılında ülkenin ithalatı ise 12 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Çin, Rusya, Kazakistan, G. Kore ve Türkiye'dir. Ülkenin ithalatında Türkiye %3,7 pay ile 5. sıradadır.

2023 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: otomobiller; bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5) ve telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlardır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

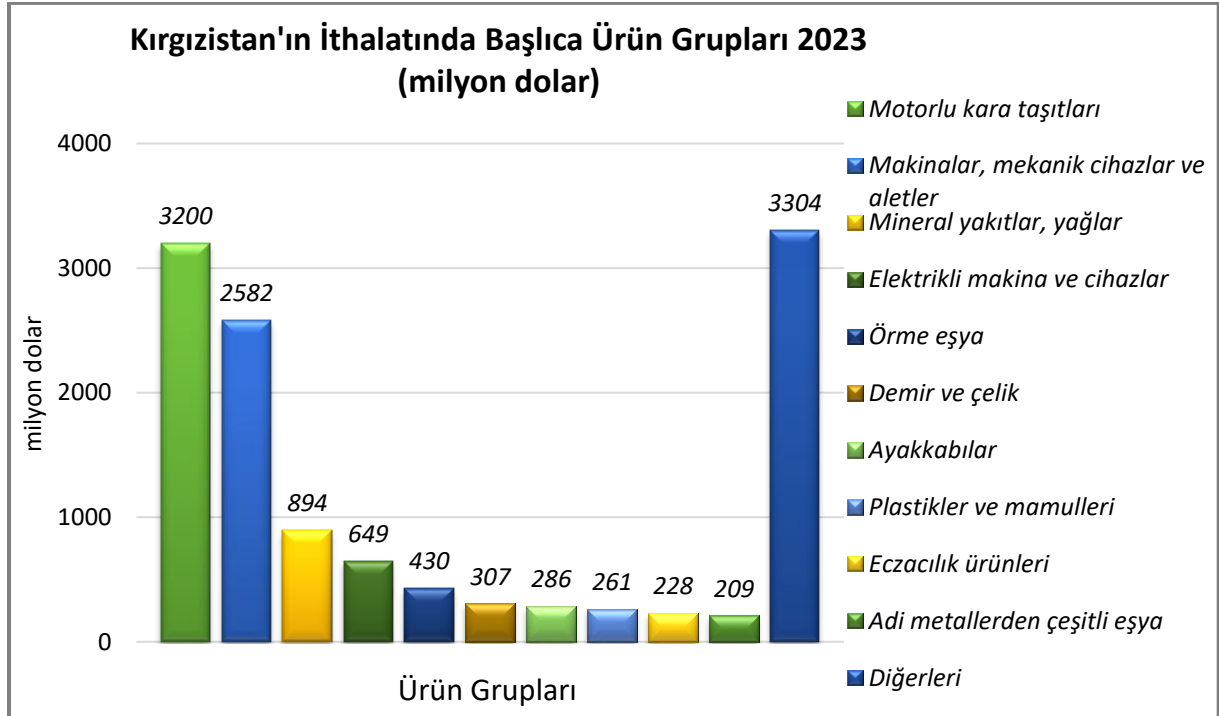
İhracat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

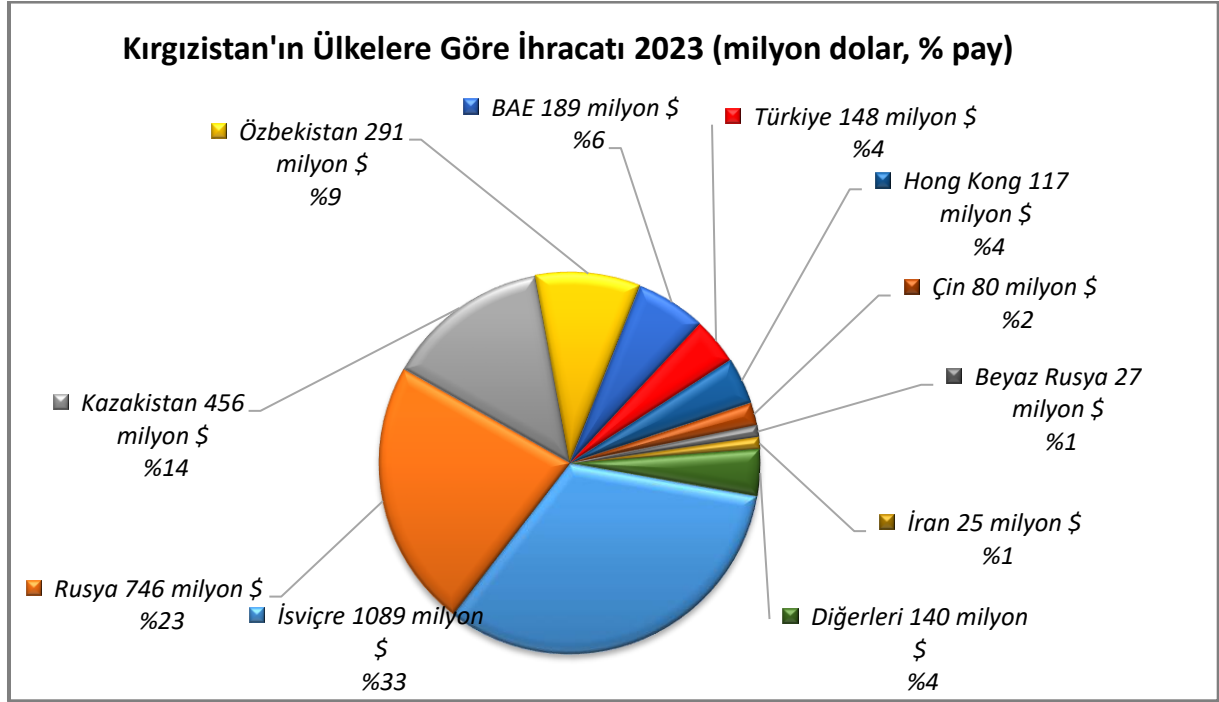

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

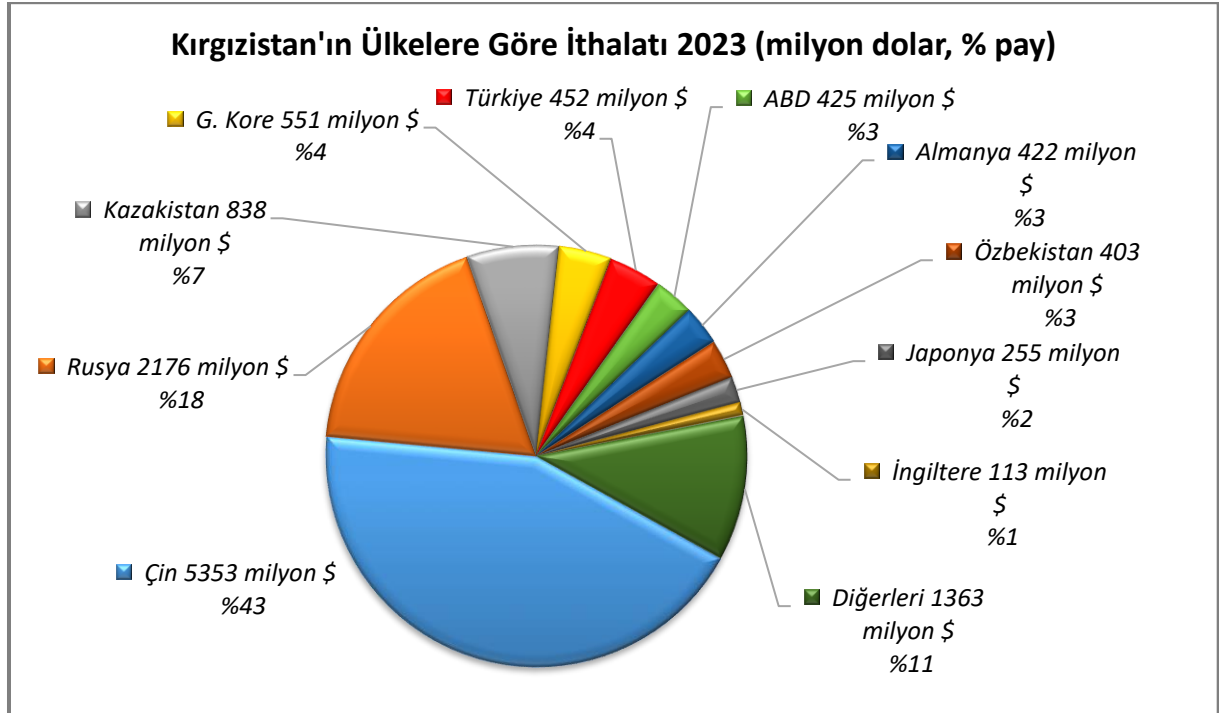
İhracat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Kırgızistan, 2023 yılında tahmini 700 milyon dolar doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Ülkenin 2023 yılında toplam yabancı sermaye stoğu yaklaşık 6,6 milyar dolara ulaşmıştır.

Madencilik sektörü Kırgızistan'da önemli yatırım sektörlerinden biridir.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2022	2023*	2024*	2025*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	54,90	700,00	650,00	650,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,48	5,10	4,10	3,60
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	5 855,90	6 556,00	7 206,00	7 856,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	454,60	100,00	50,00	50,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	310,30	210,30	160,30	110,30

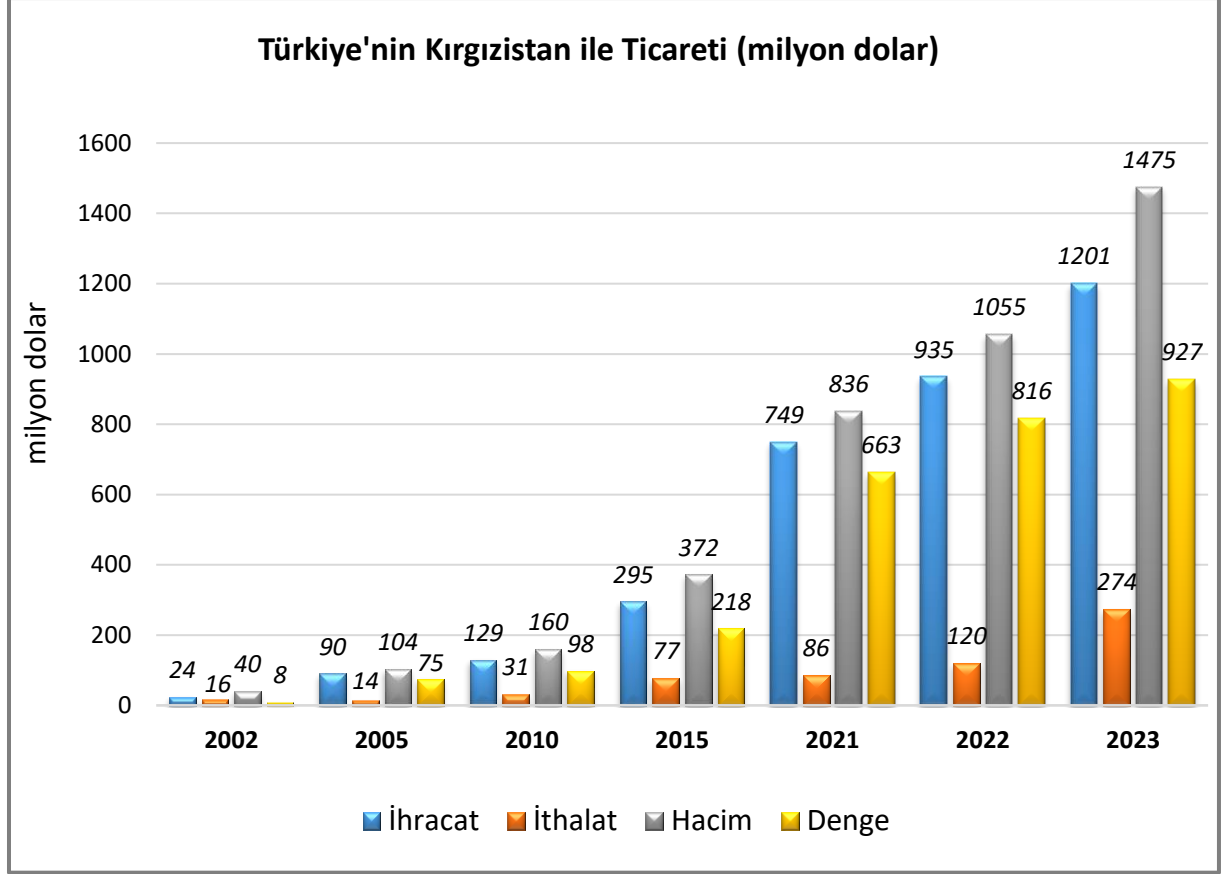
Kaynak: EIU

*: Tahmin

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Kırgızistan Dış Ticareti

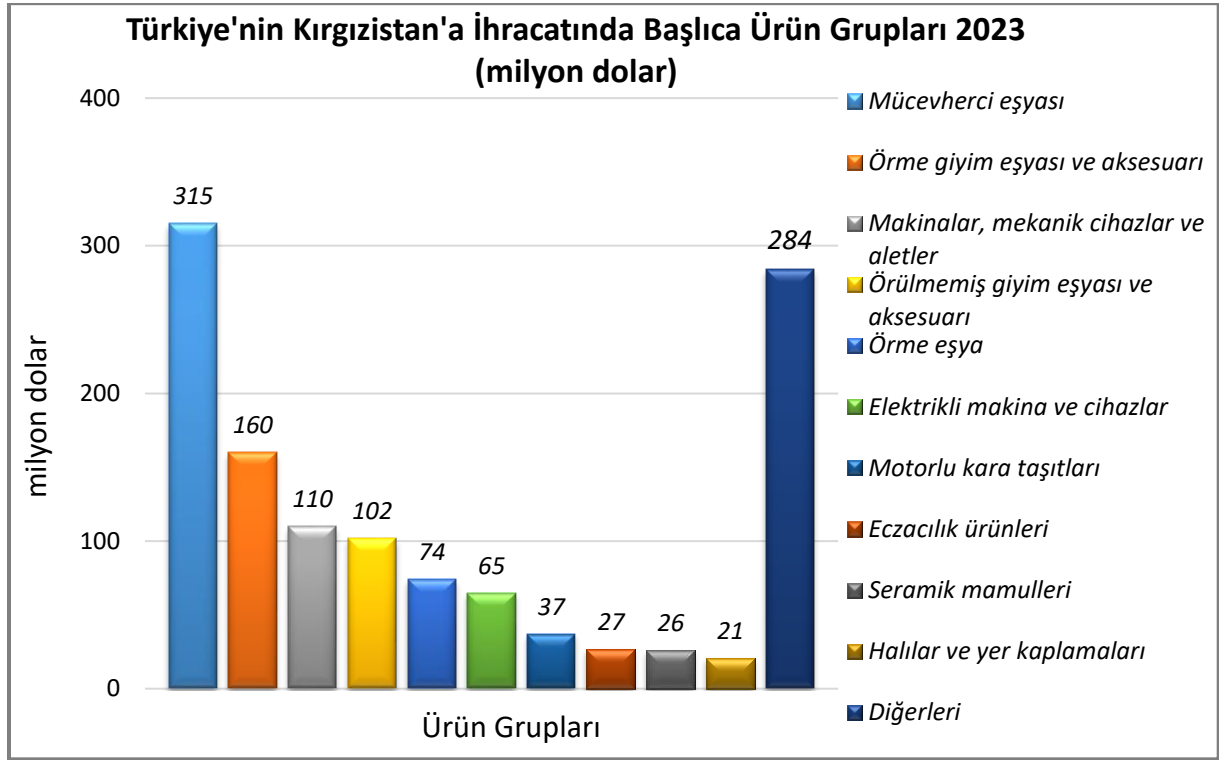
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2023 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 1,2 milyar dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler: mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden); tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme); diğer örme mensucat; kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme); kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç) ve tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlardır.

2023 yılında ülkeden ithalatımız ise 274 milyon dolardır. İthal ettiğimiz başlıca ürünler ise taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar; altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş); işlenmemiş kurşun ve kuru baklagillerdir.

2023 yılında Kırgızistan ile ticarete Türkiye'nin 927 milyon dolar dış ticaret fazlası vermiştir.

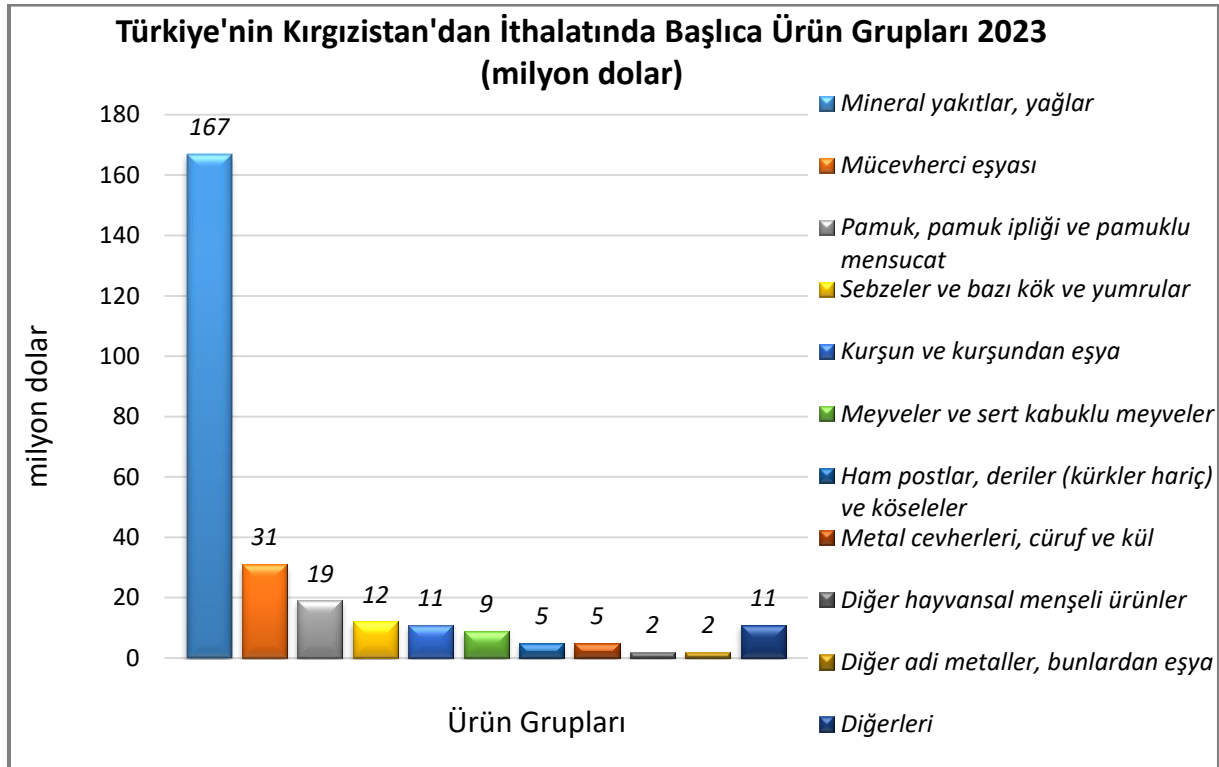
Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 658 949	2 254 702	3 308 874	100	46,8
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	13 065	1 284 333	38,8	9730,3
2.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	141 254	133 894	195 811	5,9	46,2
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	68 236	144 314	112 709	3,4	-21,9
4.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	54 331	83 574	92 812	2,8	11,1
5.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	72 499	87 712	81 009	2,4	-7,6
6.	8703	Otomobiller	8 410	23 554	69 628	2,1	195,6
7.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	69 937	93 924	64 138	1,9	-31,7
8.	8422	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar	145	27 840	58 570	1,8	110,4
9.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	15 334	30 260	50 876	1,5	68,1
10.	7214	İnşaat demiri	22 865	49 869	49 823	1,5	-0,1
11.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	41 489	43 987	46 207	1,4	5
12.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	29 984	24 254	45 210	1,4	86,4
13.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	34 413	37 386	41 855	1,3	12
14.	2702	Linyit (siyah kehribar hariç)	14 022	24 106	36 212	1,1	50,2
15.	2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	20 979	295	33 280	1	11181,4

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-2: Kırgızistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			5 570 126	9 802 959	12 350 402	100	26
1.	8703	Otomobiller	147 949	538 853	2 766 881	22,4	413,5
2.	8422	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar	4 578	112 633	1 041 767	8,4	824,9
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	719 795	877 675	734 191	5,9	-16,3
4.	6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	198 570	539 588	310 328	2,5	-42,5
5.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	155 119	258 184	299 652	2,4	16,1
6.	6406	Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dizlik vb. ve bunların aksamı	48 309	365 254	223 494	1,8	-38,8
7.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	168 746	204 877	204 073	1,7	-0,4
8.	8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için)	40 321	442 660	193 916	1,6	-56,2
9.	8452	Dikiş makinaları, dikiş makinaları için imal edilmiş mobilya, tabla ve mahfazalar ve dikiş makinalarının iğneleri	49 277	209 843	189 201	1,5	-9,8
10.	8466	84.56 ila 84.65 pozisyonlarındaki makinalarda kullanılmaya elverişli aksam, parça, aksesuar (parça, alet tutucuları vb.)	1 464	33 379	172 859	1,4	417,9
11.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	64 021	56 681	138 283	1,1	144
12.	7214	İnşaat demiri	80 681	118 447	127 299	1	7,5
13.	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	64 741	213 307	126 270	1	-40,8
14.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	0	73 542	121 632	1	65,4
15.	8432	Toprağı hazırlamaya, işlemeye, ekmeye, ormancılıkta kullanılan makina ve cihazlar; çimen, spor sahaları için silindirler	7 594	26 090	118 515	1	354,3

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-3: Kırgızistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 658 949	2 254 702	3 308 874	100	46,8
1.	İsviçre	54 567	447	1 088 560	32,9	243425,7
2.	Rusya	412 926	1 069 411	746 369	22,6	-30,2
3.	Kazakistan	374 747	410 873	455 589	13,8	10,9
4.	Özbekistan	180 143	236 627	290 679	8,8	22,8
5.	BAE	54 760	100 833	189 214	5,7	87,7
6.	Türkiye	90 641	139 355	148 364	4,5	6,5
7.	Hong Kong	22 908	16 278	117 406	3,5	621,3
8.	Çin	64 091	60 800	80 446	2,4	32,3
9.	Beyaz Rusya	15 405	24 396	27 178	0,8	11,4
10.	İran	960	13 452	25 428	0,8	89
11.	Afganistan	14 370	21 573	14 873	0,4	-31,1
12.	Sırbistan	8 734	9 608	10 409	0,3	8,3
13.	Belçika	7 566	14 772	9 173	0,3	-37,9
14.	Almanya	12 513	15 797	7 639	0,2	-51,6
15.	Romanya	464	5 267	5 527	0,2	4,9

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-4: Kırgızistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		5 570 126	9 802 959	12 350 402	100	26
1.	Çin	1 463 341	4 069 465	5 353 240	43,3	31,5
2.	Rusya	1 872 483	2 405 004	2 176 322	17,6	-9,5
3.	Kazakistan	684 791	768 029	837 814	6,8	9,1
4.	G. Kore	54 435	156 538	550 725	4,5	251,8
5.	Türkiye	321 123	487 214	451 648	3,7	-7,3
6.	ABD	100 228	238 408	424 675	3,4	78,1
7.	Almanya	62 712	164 085	421 586	3,4	156,9
8.	Özbekistan	316 530	362 608	403 222	3,3	11,2
9.	Japonya	18 278	92 046	254 957	2,1	177
10.	İngiltere	11 184	32 227	113 391	0,9	251,9
11.	Litvanya	32 052	66 688	98 391	0,8	47,5
12.	Hindistan	45 483	107 390	88 480	0,7	-17,6
13.	Kanada	47 314	16 495	85 983	0,7	421,3
14.	Vietnam	28 627	35 782	84 214	0,7	135,4
15.	Fransa	36 794	59 621	81 659	0,7	37

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			749 472	935 299	1 200 758	100	28,4
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	239 229	273 486	315 226	26,3	15,3
2.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	16 478	29 944	47 777	4	59,6
3.	6006	Diğer örme mensucat	49 634	44 386	43 909	3,7	-1,1
4.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	15 989	22 539	33 164	2,8	47,1
5.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.	8 968	15 689	31 822	2,7	102,8
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	20 799	22 296	25 743	2,1	15,5
7.	6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort vb.	6 263	4 257	24 601	2	477,9
8.	6914	Seramikten diğer eşya	1	3 198	21 224	1,8	563,7
9.	6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	39 342	25 962	21 129	1,8	-18,6
10.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	7 788	15 339	20 155	1,7	31,4
11.	6210	Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	772	107	18 778	1,6	17449,5
12.	6211	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	1 544	8 663	18 438	1,5	112,8
13.	8703	Otomobiller	8	862	18 025	1,5	1991,1
14.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	11 819	10 744	17 873	1,5	66,4
15.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	11 018	24 390	17 644	1,5	-27,7

Kaynak: Trademap, Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			86 461	119 553	273 948	100	129,1
1.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. yakıtlar	0	3 122	164 266	60	5161,6
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	6 203	18 612	29 874	10,9	60,5
3.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	33 492	30 673	18 505	6,8	-39,7
4.	7801	İşlenmemiş kurşun	7 308	7 385	11 075	4	50
5.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	18 635	15 597	9 771	3,6	-37,4
6.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	5 233	9 022	8 583	3,1	-4,9
7.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	1 145	4 739	4 985	1,8	5,2
8.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	3 788	3	4 964	1,8	165366,7
9.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	0	14 317	2 587	0,9	-81,9
10.	0711	Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	1 648	2 723	2 406	0,9	-11,6
11.	8110	Antimon ve antimondan eşya (döküntü ve hurdalar dahil)	166	947	1 756	0,6	85,4
12.	0504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, salamura, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	1 254	1 748	1 418	0,5	-18,9
13.	8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (kurtarıcılar, vinçli, itfaiye, beton karıştırıcı, yol vb.)	0	0	1 196	0,4	0
14.	0511	Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve (yenmeyen) cansız hayvan	1 454	3 392	1 062	0,4	-68,7
15.	7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	0	780	0,3	0

Kaynak: Trademap, Türkiye verileri